

Naturskyddsföreningen
Jönköpings län

Klimatgruppen

Utvärdering av 2020 års klimataktiviteter

Klimatgruppen bildades i januari 2020. Gruppens mål och arbetsmetoder beskrivs i ett strategidokument som finns utlagt på Länsförbundets hemsida.

Syftet med gruppen är att bidra till att påskynda och utveckla arbete för att bromsa klimatförändringen. Målen för gruppens verksamhet är att länets kommuner och regionen arbetar systematiskt för att minska utsläppen av växthusgaser till en nivå som motsvarar vad som krävs för att nå parisavtalets 1,5-gradersmål och att skapa en stark folkopinion för ett ambitiöst klimatarbete.

Verksamheter under år 2020

I samband med bildandet av klimatgruppen vid seminariet i Jönköping den 18 januari beslutades två motioner till Naturskyddsföreningens riksstämma. Den ena gällde att uppmana kretsar och länsförbund att påverka sina kommuner och regioner att ansluta sig till föreningen Klimatkommunerna samt att påverka Svenska Kyrkan lokalt och på stiftsnivå att leva upp till Biskopsbrevet för klimatet 2019. Den andra motionen gällde att kräva att Postkodlotteriet ska sluta med vinster som leder till ökad klimatpåverkan som bensin- och dieselbilar, flygresor etc.

Arbetsgruppen

Arbetsgruppen har haft två möten. Vid dessa möten behandlades strategidokumentet, planering av seminariet i Nässjö, klimatveckan m.m. Coronapandemin har hämmat utvecklingen av gruppens verksamheter. Det planerade seminariet i Nässjö den 14:e mars fick ställas in bara några dagar före. Ledande representanter från föreningen Klimatkommunerna, Region Jönköpings län, Växjö och Linköpings stift och klimatrådet i Jönköpings län hade tackat ja till att medverka kring frågan; "Hur kan vi samverka för att påskynda omställningen?"

Ett brev sändes ut till referensgruppen via mejl den 8 maj. Brevet innehöll bland annat inbjudan att lämna synpunkter på utkastet till strategidokument och ett förslag till enkätfrågor till kommuner.

Den 22 oktober sändes ett mejl till referensgruppen med tips om en länk till ett föredrag av Frida Berry Eklund med rubriken "Prata med barn om klimatet"

Kretsarnas klimataktiviteter

Nedan följer kort sammanfattning av aktiviteter i kretsarna. Säkert har det hänt mer än detta. Men detta är det viktigaste som inkommit som svar på det mejl som gick ut till referensgruppen den 17 november med förfrågan om vilka klimataktiviteter man haft i de olika kretsarna som man vill dela med sig om.

Vetlandakretsen utbildar, strejkar och samverkar

Vetlandakretsen har sko(l)stejkat för klimatet och mot PreemRaf vilket uppmärksammades i Vetlandaposten. I samarbete med Friskis och Svettis har de ordnat en frukostföreläsning med Johanna Stål, författaren till Ett hållbart liv. I samarbete med Ädelfors folkhögskola hålls en femveckors distanskurs om klimatet. Och man är involverad i kommunens våtmarksprojekt som kommer att dämpa CO₂-utsläppen från dränerade torvmarker.

Möte med ledande politiker i Sävsjö

Representanter för kretsen har haft ett möte med ledande politiker och kommunens miljöstrateg. Som underlag för samtalet hade ett diskussionsunderlag¹ som bl.a. innehöll viktiga frågor till kommunen sänts till deltagarna inför mötet. Det blev en bra diskussion under ett par timmar. Frågor besvarades även skriftligen av kommunens miljöstrateg efter mötet. Intrycket är att kommunen försöker att greppa frågan men att det är svårt för en liten kommun att få resurserna att räcka till även för detta. Man har förväntningar på att få draghjälp av Klimatrådet/länsstyrelsen. Kommunen är medlem i nätverket Ekokommunerna och anser sig inte ha resurser för att även ansluta sig till nätverket Klimatkommunerna. Det finns en vilja till förändring men de mål man har satt upp i sina styrdokument är väldigt allmänt hållna och därmed otydliga. Systematiskt arbetssätt är inte utvecklat men man har börjat närma sig vissa delmoment i ett sådant.

Tranåskretsen bearbetar kommunpolitiker och tjänstemän

Kretsens klimatgrupp har kontaktat kommunens miljöstrateg och skrivit till samtliga åtta politiska partier och påtalat det angelägna behovet av att reducera kommunens totala koldioxidutsläpp. I brevet lämnas flera förslag till åtgärder som kan göras omedelbart och man påpekar att det är viktigt att komma igång med organiserad verksamhet i och för kommunen så snabbt som möjligt. I brevet föreslås också att kommunen bör söka medlemskap i föreningen Sveriges klimatkommuner. Till breven var bifogat bl.a. kommentarer till Tranås kommuns klimat- och miljöprogram, diskussionsunderlaget om systematiskt arbete i Sävsjö kommun och exempel på koldioxidbudget (Säters kommun). Kretsen har även lämnat remissyttrande över kommunens översiktsplan och i detta försökt säkerställa att klimathänsyn beaktas. Vid kretsens årsmöte som hölls den 27 september, antogs ett uttalande om Klimatnödläge i Tranås kommun.

Nässjöskretsen ordnade uppskattad träff om klimatsmarta placeringar

Även banksektorn måste bidra när hela Sverige skall ställa om. Innan pandemin slog till hann Nässjöskretsen ordna en "fondkväll för klimatet" där Naturskyddsföreningens rapport om AP-fondernas placeringar och bankernas fondkriterier diskuterades. Ca 25 personer varav några från Nordea och Handelsbanken deltog. Det var Anneli Nordling från Naturskyddsföreningens rikskansli som berättade och ledde diskussionen. Publiken var intresserad och ställde flera frågor.

¹ Diskussionsunderlaget är tillgängligt för all på länsförbundets hemsida.

Insändare och tidningsartiklar med klimattema

Några insändare och artiklar med klimattema från kretsarna och länsförbundet har blivit införda i lokalpressen t.ex:

- En insändare med rubriken "Massiv klimatstrejk – med din hjälp!" inför den globala skolstrejken den 25 september. Länsförbundet tillsammans med Fridays For Future i Jönköping och Gislaved stod bakom insändaren.
- Om järnvägen Halmstad-Nässjö där region Halland gett uttryck för nedläggningstankar. Länsförbundet och kretsarna i Nässjö, Vaggeryd, Värnamo och Gnosjö stod bakom insändaren tillsammans med representanter för kommuner, näringsliv, hembygdsföreningar, och järnvägsfrämjandet
- En artikel i Tranåsposten om Naturskyddsföreningens klimatarbete med rubriken "Vi kan inte vara en ensam röst i öknen" uppmanade andra organisationer att engagera sig och Tranås kommun att ansluta sig till Klimatkommunerna.
- En artikel i Smålands Dagblad med rubriken Klimatprotest mot bårhusnedläggning föranledd av ett mejl från klimatgruppen till berörd beslutsfattare i regionen. Regionen uppmanas att föregå med gott exempel genom att inte skapa onödiga transporter.

Utvärdering av måluppfyllelse

Målet att länets kommuner och regionen arbetar systematiskt för att minska utsläppen av växthusgaser till en nivå som motsvarar vad som krävs för att nå parisavtalets 1,5-gradersmål

Troligen har budskapet att klimatarbetet måste bedrivas systematiskt gått fram till de politiker och tjänstemän som vi har pratat med. Diskussionsunderlaget, som låg till grund för våra samtal med kommunerna, har även sänts till Naturskyddsföreningens rikskansli bland annat i anslutning till webinarium om "Tio saker din kommun kan göra för klimatet". Anders Friström, som höll presentationen vid seminariet, uppskattade vårt koncept för systematiskt arbete och ska lägga ut det på Naturkontakt.

Under 2021 föreslås fortsatt arbete enligt strategidokumentet bl.a. genom:

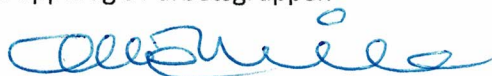
- Att vi träffar representanter från fler kommuner digitalt eller om möjligt fysiskt. Samtal med några få per tillfälle kan vara bättre än att försöka nå alla politiker och tjänstemän vid samma tillfälle.
- Ett digitalt seminarium för länets kretsar där vi låter Emma Wallin, Klimatsekretariatet, informera oss om Uppsala Universitets modell för koldioxidbudgetar och visualisering av dessa. Syftet är att vi ska lära oss mer om detta som underlag för vårt fortsatta arbete med kommunerna. Koldioxidbudgetar bedöms vara ett viktigt inslag i ett systematiskt arbete som underlag för målformuleringar och som väckarklocka för hur kritisk situationen faktiskt är.
- Att hitta sätt att samarbeta med Klimatkommunerna och Ekokommunerna om systematiskt arbetssätt. Båda har sådana koncept. Ekokommunerna är engagerade i SIS-standard för styrning och ledning för hållbar utveckling i kommuner.

Målet att skapa en stark folkopinion för ett ambitiöst klimatarbete

Våra insändare och fredagsstrejker för klimatet bör ha haft viss effekt på den allmänna opinionen. Föredragen och utbildningsinsatserna som har genomförts bedöms vara bra sätt att stimulera till ökad medvetenhet och engagemang. Men mycket mer måste göras. Våra politiker måste känna att opinionen är mogen för radikalare grepp om de ska våga agera tillräckligt kraftfullt.

Under 2021 föreslås fortsatt arbete enligt strategidokumentet. Ett uppslag till föredragshållare är Frida Berry Eklund som har författat boken Prata med barn om klimatet. Idag är 7 av 10 barn med all rätt oroliga för klimatförändringarna. Så hur kan vuxna stötta barn som är oroliga? Vilken roll spelar skolan i att rusta våra barn för en framtid präglad av klimatkrisen? Här är en YouTube-länk till en av Fridas tidigare föreläsningar: <https://www.youtube.com/watch?v=i4PcGG8Vd8E&t=7s>

På uppdrag av arbetsgruppen

Klimatsamordnare Olof Mill
2020-12-07